

KARLSTADS KOMMUN

KOMMUNLEDNINGSKONTORET

FI 2016/02568/K

Remissvar 2016-09-02

Lena Huldén, 054-5401030

lena.hulden@karlstad.se

Remissvar – Remiss - Regional indelning - tre nya län (SOU 2016:49)

Dnr KS-2016-429 Dpl 01

Sammanfattning

Finansdepartementet har den 30 juni skickat ut ett delbetänkande till Karlstads kommun för yttrande. Delbetänkandet presenterar en ny regional indelning av hela landet för att få en mer ändamålsenlig regional samhällsorganisation. Sex nya län föreslås vara utgångspunkten i det fortsatta arbetet tills dess att slutbetänkandet presenteras i augusti 2017. I det föreliggande förslaget föreslås att tre nya län bildas från 1 januari 2018, där Värmland blir en del i Västra Götalandsregionen.

Karlstads kommuns synpunkter

Karlstads kommun har valt att svara på yttrandet utifrån det förslag som presenterats. I yttrandet tas ej ställning till storregioners för- och nackdelar och vi tar heller inte ställning till vår föreslagna geografiska tillhörighet utan har valt att föra fram våra synpunkter och eventuella konsekvenser utifrån delbetänkandets förslag.

Inflytande och påverkan

I föreliggande förslag kommer Värmland ingå i en region där det redan finns etablerat samarbete mellan kommuner, fyra kommunalförbund och regionen. Arbetsprocesser och samarbete är redan väl utarbetade. För att inte riskera svårigheter för vårt län att få inflytande är det betydelsefullt att det blir en omstart i samarbetsformer och arbetsprocesser vid en ny regionbildning. Samtidigt bör det ske en översyn i hela ”nya” regionen beträffande verksamhetsfunktioner och administration. Värmland måste bli en jämbördig del i Västra Götaland.

En fråga som är av stor vikt är hur kommunernas inflytande säkerställs. Det är viktigt att värna om kommunens roll och inflytande i en storregion. Karlstads kommun anser att det är otydligt i delbetänkande hur detta säkerställs. Det är också otydligt beskrivet hur mandatfördelning i storregioner ska se ut samt den lokala politikens roll och påverkansmöjligheter. Karlstads kommun vill därför framföra att det är av största vikt att departementet synliggör denna fråga och att diskussioner även förs med representanter från den lokala nivå om hur detta kan

ske. Att lokala förtroendevalda finns representerade i regionbildningsprocessarbetet samt i organisationernas bildande är oerhört centralt för ett framgångsrikt arbete långsiktigt. Delbetänkandet beskriver ingående hur ”större” regioner kommer ge ökade tillväxtförutsättningar och att det regionala utvecklingsarbetet förväntas kunna ge positiva större effekter än idag. Med detta sagt är det då än viktigare att säkerställa ett tydligt kommunalt inflytande över de regionala tillväxtfrågorna då den regionala tillväxten är avhängigt de lokala tillväxtförutsättningarna.

I delbetänkandet förs en diskussion om demokratiaspekter. Karlstads kommun anser att delbetänkandet har lagt störst fokus på landstingsnivån och den regionala nivån. Istället så är det på den kommunala nivån som demokratiaspekterna har och kommer att ha främst betydelse. Medborgaren har främsta inflytande och delaktigheten i den kommunala nivån.

Tillväxtförutsättningar för Karlstad

Vid en förändring av residensstad och då Karlstad inte längre skulle vara huvudort i ett nytt län är det viktigt att bevara Karlstads roll. Karlstad, som residensstad idag, har inte bara en ledande ställning i ett administrativt centrum utan är också en nod för tillväxtfrågor, besöksnäring och tjänstesektorn.

Karlstads kommun befarar att tyngdpunkten i flera tillväxtfrågor kommer ligga i Göteborgsregionen om Värmland ingår i en västsvensk indelning. Detta är något som kommunen och Värmland måste hantera och där det blir betydelsefullt att fortsätta driva arbetet i en expansiv tillväxtregion. I en ny regionindelning är det därför viktigt att Karlstad, som tillväxtmotor i Värmland, blir ett tydligt delregionalt centra, där våra förutsättningar och styrkor kan utvecklas och att Karlstad tilldelas tydliga delregionala funktioner.

I delbetänkandet har man valt att lägga fokus på att beskriva respektive läns tillväxtförutsättningar utifrån olika ämnesområde. Värmlands beskrivning bedöms vara knapphändig, det saknas även en omvärldsanalys utifrån Karlstads tillväxtpotential. Det är viktigt att även lyfta fram inomregionala skillnader. Risken finns annars att viktiga tillväxtfaktorer inte synliggörs. Karlstad är tillväxtmotor i länet och för vår del kunde områden som forskning och utbildning, besöksnäring samt tjänstesektorn beskrivits tydligare. Karlstad är Sveriges sjunde största funktionella arbetsmarknadsregion. En tredjedel av Värmlands befolkning bor i Karlstad och 40 procent av arbetstillfällena i Värmland finns i Karlstad. Karlstad och Hammarö ligger över riksgenomsnittet vad gäller högre utbildning avseende högskola och universitet. Landstinget i Värmland har en nationell ledande ställning när det gäller registrering och statistik över olycksfall och personsador. Centrum för tjänsteforskning vid Karlstads universitet är världsledande. Värmlands starka ställning inom tjänsteforskning har också lett till att Sveriges tekniska forskningsinstitut (SP) har etablerat Sveriges första tjänsteforskningsinstitut i Karlstad. Kommunerna Forshaga, Grums, Hammarö, Karlstad och Kil samarbetar inom etableringar, kommunikationer och marknadsföring för att Karlstadsregionen ska växa och utvecklas. Samarbetet som sker inom Karlstad Business Region erbjuder världsledande exportinriktad industri, god infrastruktur och

kommunikationsmöjligheter, närheten till Osloregionen. I Karlstadsregionen finns 136 000 invånare.

I rapporten OECD Territorial Reviews Sweden omnämns Värmland särskilt som en region utanför storstadsregionerna som har kommit mycket långt vad gäller sitt innovationsarbete och sin utveckling av regionala kluster inom IT sektorn, stål- och verkstadsindustrin och pappersindustrin. Värmland är den enda regionen i Sverige som omnämns i detta sammanhang.

Norge har stor betydelse för Sverige både vad gäller utveckling och kulturellt utbyte. Unikt för just Värmland, i synnerhet Karlstad, är dock närheten till Oslo, som är vår närmaste storstad och en av Europas snabbast växande ekonomier.

Värmland är världsledande inom papper, massa och förpackning och bidrar starkt till Sveriges positiva handelsnetto. Vi har stor tillväxtpotential inom stål- och industrin, där vi har vårt klustersamarbete.

Risk- och säkerhet är ett starkt kunskaps- och tillväxtområde i Karlstad och i Värmland. Där finns väl samordnande aktörer inom såväl politiskt styrda organisationer, lokalt placerade myndigheter, näringsliv och universitet. Inom regionen finns myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Konsumentverket, Elsäkerhetsverket och Försvarshögskolan. Karlstads universitet har, med forskningscentra och relaterade magister-, master och forskarutbildningar, en tydlig profilering inom klimatsäkerhet och personsäkerhet. Att det inom regionen finns aktörer hela vägen från forskning till operativ verksamhet ger oss en unik position nationellt, goda utvecklingsmöjligheter och förutsättningar för framtida klusterutveckling.

Karlstad har även ett mycket väletablerat kulturliv med kulturinstitutioner samt event, kongresser och evenemang som lockar besökare från hela Sverige. Här kan nämnas musikfestivaler, föreställningar på Wermlandsoperan och konstnärsutbudet med bl.a. Lars Lerin. Att Karlstad är ett populärt besöksmål syns i antalet hotellövernattningar som har ökat stadigt sedan 2008. Vi ligger på en 12:e plats i Sverige när det gäller hotellövernattningar totalt. Vår största ökning är på den utländska marknaden, där den asiatiska marknaden står för den största andelen. Besöksnäringen är en betydelsefull tillväxtnäring för Sverige och här är Karlstad en betydelsefull part.

Den statliga indelningen

Enligt utredningen ska statliga myndigheter motsvara landets regionindelning. Vilka statliga myndigheter som bör ha en samordnad regional indelning kommer att presenteras i slutbetänkandet i augusti 2017. Vid en omfördelning av statliga myndigheters säten är det av stor vikt att man ser över samtliga myndigheter i den nya regionen och att hänsyn tas till alla verksamhetsorters förutsättningar. Detta är även viktigt när man ser över placering av de myndigheter som i dag finns i storstadsregionerna.

Karlstad har en stor funktionell arbetsmarknadsregion och är därför mycket lämplig ort för fler myndigheter. Här finns konkurrenskraftig kompetens och vi kan erbjuda kreativa miljöer. Till exempel finns juridisk kompetens som är ett område som statliga myndigheter efterfrågar. I kommunen finns ett rikt utbud av service och en fungerande bostadsmarknad som lockar nya invånare. Karlstads läge mellan Stockholm och Oslo öppnar för nya möjligheter och kommunikationslösningar. Inom de närmsta tio åren har vi stora infrastruktursatsningar inom järnvägstrafiken. Karlstad har även ett väl utvecklat klustersamarbete med fokus till stor del på forskning och utveckling, entreprenörskap och affärsutveckling. Mot bakgrund av det är Karlstad en idealisk plats för nya myndigheter att etablera sig på.

Karlstads kommun anser att delbetänkandet kunde givit en tydligare beskrivning hur en ny statlig indelning ska ske och hur möjligheterna till detta ser ut. Det är en relativt kort tidsram från kommande slutbetänkande och planerat införande. Frågan är hur realistiskt det är att genomföra.

SKL:s utredning *”Fungerande samspel? Kommunsektorns kontakter med statliga myndigheter”* från 2011 visar att det finns ett förtroendegap mellan vissa myndigheter och kommuner. Detta förstärks i det kommittédirektiv som finansdepartementet presenterade i juni 2016 *”Tillit i styrningen”*. Mot bakgrund av detta är det viktigt att denna fråga belyses ordentligt eftersom inriktningen i delbetänkandet är förstärka vissa myndigheters roll ytterligare.

Det regionala utvecklingsansvaret

I delbetänkandet framgår att det är landstingen som i framtiden ska ha det regionala utvecklingsansvaret i länen. Karlstads kommun välkomnar ett mer fördjupat resonemang och konsekvensanalys av detta i slutbetänkandet. I delbetänkandet saknas detta. Här finns tveksamheter hur gränsdragning ska ske mellan statliga ansvaret, regionala ansvaret och det mellankommunala ansvaret för regional utveckling. För ett framgångsrikt regionalt utvecklingsarbete är goda kunskaper om lokala förutsättningar och tillväxtambitioner betydelsefullt.

Länsstyrelsens roll

I delbetänkandet görs bedömningen att länsstyrelsernas uppdrag att samordna staten regionalt bör förtydligas och förstärkas samt att länsstyrelsernas roll i det regionala tillväxtarbetet bör förtydligas. I detta avseende anser Karlstads kommun att delbetänkandet inte tillräckligt belyst frågan om ansvarsfördelning mellan landsting och länsstyrelse. Man skriver att Länsstyrelsens roll i det regionala tillväxtarbetet bör förtydligas samtidigt som man lämnar det regionala utvecklingsansvaret till landstingen. Karlstads kommun anser att det saknas en djupare konsekvensanalys av detta, en sådan konsekvensanalys behöver också ta hänsyn till tidigare utredningar om relationer mellan myndigheter och kommuner som omnämns ovan.

I delbetänkandet föreslås att länsstyrelserna kommer att få en annan funktion genom att det blir färre län. Även detta kommer tydliggöras i slutbetänkandet. Karlstads kommun delar indelningskommitténs bedömning att länsstyrelsernas

verksamhet bör bedrivas vid fler verksamhetsorter i varje län och inte enbart i respektive residensstad. Kommunen delar också bedömningen att fördelningen av verksamheter mellan orter bör vara resultat av en analys som sker vid bildandet av ny myndighet. Här vill Karlstads kommun betona att det bör ske i nära samverkan regionala och lokala aktörer samt Länsstyrelsen i Värmland. Här bör även hänsyn tas till Karlstads tillväxtförutsättningar och näringsliv. Vår bedömning är också att Länsstyrelsen i Värmland omnämns mycket fåordigt i delbetänkandets avsnitt om Länsstyrelsernas roll.

För att hantera framtidens utmaningar så behövs en ny regional samhällsorganisation.

Per-Samuel Nisser
Kommunstyrelsens ordförande

Ulf Nyqvist
Kommundirektör

KS 2016-09-20
Blaga 1 till § 14

Reservation

Ärende 13

Svar på remiss om regional indelning

2016-09-20

Jag reserverar mig mot beslutet att fastställa yttrandet över remissen. Vänsterpartiet anser att bildandet av större regioner är nödvändigt. Argumenten för detta är att det skapar bättre förutsättningar för en likvärdig välfärd oavsett var du bor i landet. De blivande regionerna föreslås få ungefärligt likvärdiga befolkningsunderlag, detta ger ett skatteunderlag som blir mer jämlikt mellan regionerna. En av utgångspunkterna för Indelningskommitténs arbete har varit att värna om nuvarande samverkansformer. Förslaget att Värmland ska bilda ett nytt landsting tillsammans med landstinget i Västra Götalands län harmoniserar inte med denna utgångspunkt eftersom Landstinget i Värmland idag har en väl fungerande samverkan inom Uppsala- Örebro sjukvårdsregion. Det finns även upparbetade samverkansformer inom kollektivtrafik och infrastrukturområdet som stärker fördelarna med att Värmland bör ingå i en region som håller samman det öst-västliga stråket mellan huvudstäderna Oslo-Stockholm”

Susanna Göransdotter
Vänsterpartiet Karlstad